

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Samferdsel og kollektivtrafikk

**“Der ingen skulle tru
at nokon kunne bu!”**

BESTILL MARKAKALENDEREN 2009 NÅ – RABATT I SEPTEMBER!



NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Bane, buss og trikk er løsenet!

Vi naturvernere har skjønnet det – vi må virkelig dempe bruken av privatbilen. Også hybridbilen tar plass! De frie arealene minker i faretruende grad, og sentrale veier utvides til fire felt i hver retning. Hvem av oss er det som skal tvinges til å bo så tett som i de nye høyhusene nede i Stiklestadgata i Oslo hvor altanene nesten buttrer i hverandre og det ikke er plass til et tre? Hvem skal bo så tett inntil en larmende motorvei som omslagsbildet fra Ulven i Oslo viser? "Der ingen skulle tru at nokon kunne bu".

NOA har fått en areal- og samferdselsgruppe som presenterer seg i dette heftet. Alle lokallag som jobber med disse problemene kan jo samrå seg med

denne gruppa. Ikke mindre gledelig er det at tre aktive damer drar i gang et nytt lokallag i Fet og samler 44 medlemmer. Det trenges. Også de har tilgjengelighet til jernbane og annen kollektiv transport høyt oppe på lista, men også våtmark og dyreliv.

I Follo er det dratt i gang en gruppe i nært samarbeid med NOA – Bærekraftig Follo. Stadig utvidelse av motorveinettet er svært arealkrevende. Nå legger de frem en plan for Follomarka med like sterkt vern som Oslomarka for å redde stumpene.

Knut Frigaard og det nye styret tar tak i hvordan vi organiserer oss.

Ellers er å nevne det sensasjonelle at Løvenskiold saksøker NOA for selv å vri seg unna miljøinforma-

sjonsloven! Og at Oslo Vei ufortrødent prosjekterer ytterligere uttak av steinmasse innenfor markagrensen i Lillomarka, en gruppe som nærmest er et lite lokallag for Groruddalen følger opp. Og at lokallaget i Oslo Vest følger opp endringene i riksplanlegget i Holmenkollen hvor noen fører noen bak lyset. Og at revidert lov om motorferdsel i utmark kan få betydning for Marka.

Det er hyggelig at Unipub forlag annonserer for boken Norsk natur – farvel?, som statsråd Erik Solheim omtalte som årets viktigste bok. Vi tar gjerne annonser, men budskapet må passe vår linje som hånd i hanske.

Frithjof Funder, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Maridalsveien 120, 0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20

e-post adresse: noa@noa.no

hjemmeside: www.noa.no

Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonen avsluttet 13. august 2008

Forsidefotoet viser E6 ved Ulven i Oslo, tatt av red.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2008

All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel.

Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

Trykk: Grefslie Trykkeri Opplag: 5.100

ISSN 0803-6357



Grevlingen blir trykket på resirkulert papir.
Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det.

Innhold

- Nytt fra Vøienvolden
- Sommeren på Frønsvollen
- Styreleders spalte
- Areal- og samferdselsgruppe
- Nytt lokallag i Fet
- Bærekraftige Follo
- Løvenskiold saksøker NOA
- Revidert lov om motorferdsel
- Turveier og vassdrag
- Holmenkollplanene
- Huken fortsatt en trussel
- Jørgen Stubbesitter
- Sett og saket
- Bokspalten
- Norsk natur – farvel?

JULETREFF

Allerede nå kan du notere deg datoen 7. desember for juletreff med gløgg og muntert lag på Vøienvolden

Sommeren på Frønsvollen



Sekretariatet håper sommeren har vært lang og helsebringende for alle. Vi trenger det når vi nå snart går inn i en ny årstid. Septemberrdager kan være hyggelige ute både i Marka og på byens turveier, og sene septemberkvelder kan også være svært hyggelige med godt lesestoff og levende lys. Litt tidlig med fyr på peisen? Og skogsturene er flotte med kjølige morgener, tåke og kanskje litt rim på bakken etter hvert.

Selve Vøienvolden har vært flott i sommerskrud. Det er nyheter på tunet – åpen kafé hver dag fra kl 12 til 18. Det har vært utrolig mange barnevogner og mammaer og pappaer på besøk. Det er hyggelig å sitte på tunet under skyggen av de flotte trærne. På tunet flyttet fire fine høner inn i våres. Men dessverre, en natt i juni tok en lokal bygrevling(!) to av dem. Noen så den, så katta er frikjent. Svært sørgelig med hønene! Vi forsøker igjen, og gir dem bedre sikring.

Forsommeren har ikke vært så svært travel med telefoner. Vi har hatt få telefoner vedrørende trær. Merkelig.

Laila Holmen

Vi hadde sesongåpning 1. juni med strålende sol. Vi serverte sveler og rabarbrasuppe, og hadde selvdyrket rabarbra for salg med rabarbrakakeoppskrift. Våren har vært litt hard og beitet var ikke tilfredsstillende ennå, men halvannen uke senere var kuene på plass til stor fryd for barn, og voksne med.

Sommeren har vært nesten fullbooket med feriegjester og dyrepassere, og vi har ikke fått inn meldinger om problemer. Det er kjempefint at vi kan ha besøkende som koser seg med stedet og oppholdet. Å bo alene i hovedhuset med familien én uke med akkurat passe med gjennomgangstrafikk og besøk på tunet og i stallen, må være den triveligste og billigste ferie man kan få her til lands for 600 kroner for medlemmer og 750 for ikke-medlemmer! (Vær tidlig ute – til neste år blir tidlig rift om plassene.)

Dugnadsgjengen jobbet en del før sommergjestene kom. Østveggen er nå panelt og malt med nytt vindu. Innvendig i låven er det laget nytt redskapsrom. Over det hele har vi hatt en ryddesjau. Vi har møte i driftsstyret i midten av august, og der vil vi planlegge fellesdugnader. Rydding av vollen på østsiden er en av hovedaktivitetene utover nå.

DUGNADSTID

Noter helgene
13.-14. september og
25.-26. oktober
som dugnadsdager
på Frønsvollen.



Tre glade mennesker på tunet med stallen i bakgrunnen.

GRØNT DIKT

I SKOGEN

Skogen gir susende langsom beskjed;
alt som den så i de ensomme tider,
alt som den led, da den fantes omsider,
klager i vinden, som tar det med.

Bjørnstjerne Bjørnson i 1880-årene

Man kan undre seg på hva han ville ment om minuttmenneskenes flatehogster og plantasjeskog. Enn om vi gjenoppdaget dikteren og folkeførereren som stod opp for de svake.

“Lat det merkast i meir enn i Ordi”

av Knut Frigaard, styreleder i NOA

“Lat oss inkje Forfederne gløyma, under alt, som me venda og snu; for dei gav oss ei Arv til å gøyma, han er større, en mange vil tru. Lat det merkast i meir enn i Ordi, at me halde den Arven i Stand, at, naar Federne sjaa at paa Jordi, dei kan kjenna sitt Folk og sitt Land.”

Med utgangspunkt i disse fyndord av Ivar Aasen kommer jeg, som nevnt i forrige nummer, tilbake til hvordan NOA organiserer sitt arbeid i året 2008–2009. Selv om oppgaven kan synes overveldende – å stå imot alle angrep på naturen i vårt distrikt – er det ikke tvil om at NOA har alle muligheter for å lykkes. Naturvernforbundet og tilsvarende Friends of the Earth, er en godt innarbeidet merkevare og naturvern er, i vår tid, høyt på den politiske dagsorden verden over. I alle fall verbalt eller “i Ordi” som Aasen uttrykker det. NOA har også en god organisasjon, lang erfaring, et godt sekretariat, engasjerte medlemmer – noen med en meget høy faglig kompetanse, og god kontakt med våre medlemmer gjennom kvartals-tidsskriftet Grevlingen. På den annen side er angrepene på naturen mange i et pressområde som vårt. I byen og tettområdene forsvinner de siste grønne lunger og trær, bilkøene og forurensingen øker og Marka

bygges ned i randsonen, idretten kommersialiseres og skogbruket industrialiseres.

Vi må derfor mobilisere. Vi må bli flere – både aktive og passive. Slik det er nå, er det noen få ildsjeler som driver en oppholdende strid mot den menneskeskapt forvitring av naturen. Og vi må bli flinkere til å prioritere: Det er ikke lenger nok å gjøre tingene riktig, vi må også gjøre de riktige tingene. Styret har derfor nøye vurdert sin arbeidsform og har kommet til at styrets medlemmer og varamedlemmer må ta et større ansvar for den daglige drift og dermed imøtekomme for sitt vedkommende, ønsket til Ivar Aasen:

“Lat det merkast i meir enn i Ordi, at me halde den Arven i Stand ”

Tre hovedutvalg

Styret har besluttet å dele sitt arbeid i tre hovedutvalg og under disse en rekke faggrupper. Styrets medlemmer og varamedlemmer skal være ansvarlig for hvert sitt område og for fremdriften i arbeidet, og rapportere til styret om status i hvert månedlige styremøte. Daglig leder har ansvar for at utvalgene får den nødvendige informasjon for å komme i gang.

Utvalgene og de respektive ansvarlige styremedlemmer og va-

ramedlemmer samt tilhørende grupper er:

- Organisasjons-, økonomi- og administrasjonsutvalget – Knut Frigaard (administrative- og juridiske saker samt undergruppen), Andreas Olsen (økonomi) og Johannes Oraug (profilering og IT) – Strategigruppe og Erkjentlighetsgruppe samt Frønsvollgruppen.

- Naturvernutvalget – Olav Hjeljord (skog, flerbruk, vassdrag, kulturlandskap Svartskog), Erik Brenna (arts mangfold (svart og rød liste), rovdyr, natur i Oslofjorden, kulturlandskap Sørkedalen), Berit Saghaug (Marka, eventyrskogene og løpende saker, trær i byggesonen, kulturlandskap Tanum) og Erling Christiansen (Marka, lovarbeidet, skogforskrifter, grønne lunger, kulturlandskap i Marka (plasser, setre etc.) – Markagruppen og Tregruppen.

- Miljøutvalget – Rina Brunsell Harsvik (Klimagruppen) og Elisabeth Koren (Areal og samferdselsgruppen)

Styret håper på denne måten å ha fordelt de løpende og langsiktige oppgaver på flere, slik at volumet på vår innsats kan mangedobles.

Hovedmål og strategi

I tillegg har styret arbeidet aktivt

med et styringsdokument for dette året. Hvert utvalg har utarbeidet en visjon/hovedmål for sin virksomhet og valg en strategi for å nå disse mål. Vi er i skrivende øyeblikk i ferd med å sette forpliktende arbeidsmål for styret medlemmer og sekretariatet.

Men vi må bli enda flere. Et av de viktigste arbeidsmål er å mobilisere den latente kompetansen som ligger i medlemsmassen. I dette arbeid er det riktig som det fastslås i det gamle munnhell at én er ingen

og to er mange. Hvis vi ikke klarer vår oppgave, kan vi ikke skylde på andre enn oss selv. Derfor må vi bli bedre, særlig til å nå ut med vårt budskap, naturligvis først og fremst til beslutningstakerne i vårt samfunn, men for å sette kraft og makt bak våre synspunkter må vi bli flere, både aktive og passive medlemmer.

Vi må finne oss i at vekten av våre argumenter i vår politiserte verden henger sammen med hvor stor oppslutning vi har. Det er dessverre slik at det er ikke

nok å ha rett – som vi har – vi må også få rett. Og da er det snakk om styrke slik som Stalin bemerket om Pavens betydning i sin tid: "Paven? Hvor mange divisjoner har han?" Vår oppfordring – som vi må bringe videre – til dem som har et forhold til naturen og som ennå ikke er medlem blir derfor: Bli medlem. Vi trenger deg. Naturen trenger deg.

"Lat det merkast i meir enn i Ordi, at me halde den Arven i Stand "

Oppstart av Areal- og samferdselsgruppe

av Sidsel Selvik

På NOAs årsmøte i år ble det i arbeidsprogrammet gjort vedtak om at en samferdsels- og arealgruppe skal dannes. 10. juni ble et oppstartmøte tillyst i NNVs lokaler og innkalling sendt ut til medlemmer på e-post.

Biltrafikken er det største miljøproblemet i Oslo og store deler av Akershus. Arealforvaltningen, og derav transportbehovet og valg av transportløsninger, avgjør hvor velfungerende og trivelige områdene våre skal være i framtida. Derfor er dette viktige tema for oss i NOA å gripe tak i. Samferdselssaker går ofte på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Det er avgjørende å samkjøre alle gode, kreative og aktive krefter i et felles løft for å styrke arbeidet for en slagkraftig miljøpolitikk på dette feltet. Både kortsiktige og langsiktige mål må settes på dagsorden, og vi må få med mange flere aktive personer og organisasjoner i større løft og kampanjer.

I Oslopakke 3 er det foreslått å bruke 30 milliarder kroner på å legge til rette for økt biltrafikk på bekostning av kollektivtrafikken inn til landets hovedstad. På

hverdager kan en fra Asker til Oslo fint kjøre i 100 km/t i minst 20 av døgnet timer. Ut fra Oslo vestover etter arbeidstid er forholdene enda bedre. Det skal altså brukes titalls milliarder kroner for å øke kapasiteten for færre enn 20 av ukens 168 timer. Oslo veivesen hevder imidlertid at til tross for milliardinvesteringer i flere felt vil ikke bilbrukerne komme fortere fram til Oslo. For det kommer flere biler på veiene som opphever fordelene ved veitvidelsen. Det finnes ikke et eneste eksempel i verden på at det er mulig å bygge seg ut av en bilkø. All erfaring viser at enhver veitvidelse fylles opp til sitt maksimum. I Norge står hver bil stille i 22 av døgnet 24 timer og er dermed klar til å fylle opp ledig plass på veien.

Hensikten med det første møtet i oppbyggingen av en samferdsels- og arealgruppe var å få i

gang en idédugnad. Så spørsmålene i oppstarten er ganske enkle: Hva skal vi ta fatt på, hva er viktige strategiske mål, hvilke prioriteringer bør vi gjøre og hvordan skal vi jobbe? Mange innfallsvinkler og synspunkter kom fram.

Hovedsatsingen var det full enighet om:

- Begrense tilrettelegging for bilbruk
- Satsing på kollektivtrafikk
- Opprusting av sykkelveinet
- Bilfritt sentrum
- Bedre fotgjengernes kår
- Konsentrert arealbruk

Ellers ble ulike betraktninger diskutert. Synliggjøring av svakheter og ineffektivitet i kollektivtransporten ble vektlagt slik som korrespondanse mellom ulike trafikkmiddel, effektivisering av billett kjøp, nye billettyper og kontrollsystemer, stasjonsbe-

kvemmelighet og reisegods. Oslostunnelen til NSB er en flaskehals. Hva med ny parallell tunnel eller alternative traseer som fanger opp store arbeidsplasser og bokonsentrasjoner? Oslos utbyggingsretning går i stor grad sørover, på begge sider av fjorden. Kan en ringbane rundt indre Oslofjord løse problemet?

Også andre saker ble reist. Det er mye snakk, men lite handling fra politikerhold. Hvordan skal vi finne allierte innen politikken? Det er sammenfall mellom miljøkamp mot biltrafikken og helsepolitikk. Hvordan kan vi følge opp dette i det kommende arbeidet?

På møtet var det stor enighet om å sette i gang kampanjer. Det var imidlertid ulike meninger om innretning og holdninger. Skal vi gå inn for enda flere snille kampanjer eller gå i front med radikale standpunkter og aksjoner? Det ble tatt til orde for å bygge opp kampanjer som angriper reismønstre og krav om billig drivstoff. Eksempler på slagord som kom fram: "Ja til bensinkvoter og dyrere bensin!" og "Vær større, kjør mindre!".

Satsing på å nå ut til folk på nettet var vi alle skjønt enige om. Det er i denne verden man lettest kan nå ut til mange med informasjon. Så oppbygging av solide hjemmesider med mye faktakunnskap, argumentsamlinger og debattforum for viktige diskusjoner og kampanjer er en prioritert oppgave.

Til høsten vil samferdsels- og arealgruppa starte opp for alvor. Skulle du ha lyst til å bli med i dette arbeidet, kan du ringe oss og melde din interesse.

Sidsels telefoner er: 99 35 58 22 / 64 87 32 49 (jobb 21 49 10 91)

Nytt lokallag i Fet

av Liv Grøtvedt, leder i Naturvernforbundet i Fet

Det er svært gledelig at det nå er startet et lokallag i Fet. Her har allerede en gruppe aktive mennesker jobbet med vesentlige problemstillinger. Presset på Oslo-regionen forplanter seg utover, så det mangler ikke på arbeidsoppgaver også for andre som ønsker å være aktive i kommunen.

I Fetsund har vi igjen dannet lokallag, etter seks år uten noen formell foreningsvirksomhet. I løpet av sommer og høst 2007 dannet tre damer en liten aksjonsgruppe. Vi ønsket å jobbe med konkrete saker som vi var opptatt av. Vi ville samle våre krefter og ikke "sløse bort" engasjement og energi på årsmøter og regnskap. Men virkeligheten innhentet oss, og det viste seg vanskelig å få gjort noe som helst uten noen faste inntekter fra medlemskap. Da vi skulle søke om penger til kartlegging av amfibier i en av våre evjer, ble vi anbefalt å endre status fra aksjonsgruppe til lokallag. Det gjorde vi! Nå ønsker vi oss flere aktive medlemmer i lokallaget. Vi har mange viktige saker å jobbe med og det er mye mer inspirerende å jobbe sammen i et lokallag enn hver for seg som individualister! Hvis ikke folk kjenner naturen i nærmiljøet sitt,

vil de heller ikke ta vare på den. Vi vil arrangere turer vår og høst til gamle kjente eller nye spennende turmål. Det kan også være en anledning til å bli kjent med gamle og nye medlemmer. Vi har vervet noen nye medlemmer, og har nå 44 medlemmer.

Riksvei 22 Fetsund – Lillestrøm

Vi leverte høringsuttalelse til planprogrammet for utvidelse til firefelts vei mellom Fetsund og Lillestrøm i oktober i fjor. Den planlagte utbyggingen av Rv. 22 berører Nordre Øyeren Naturresevat, som er vernet etter Lov om naturvern ved Kgl.res. Dette er den strengeste fredningsform i Norge og strengere enn for nasjonalparker.

Vi argumenterte for bedret kollektivtrafikk og la spesielt vekt på bedre togforbindelse ved å bruke Oslopakke-midlene på NSB og Jernbaneverket. Sammen med lo-



Her er Stintevja.

Foto: Kjell Sandaa

kallaget i Skedsmo kontaktet vi både NSB, Jernbaneverket, SL og Direktoratet for Naturforvaltning (DN). Takket være våre spørsmål presiserte verneområdeseksjonen hos DN overfor Statens Vegvesen at en utvidelse av veitraseen gjennom naturreservatet krever dispensasjon fra vernevedtaket. Vi fikk også en helside i Romerikes Blad der vi presenterte vårt syn: Naturreservatet har forrang, sats heller på toget.

Amfibiene ved Rovenveien/Stintevja

Vi har vært bekymret for alle de overkjørte paddene på Rovenveien (Rv. 172 mot Sørumsand), og undersøkte mulighetene for å lage en amfibieundergang ved Svingen togstasjon. Det viste seg å være neppe mulig. Vi fant også ut at dyrelivet nede i Stintevja ved Svingen aldri har blitt kartlagt. Samtidig kom det signaler om behov for flere parkeringsplasser ved Svingen – ”det er jo bare i evja det er plass”.

Vi har inngått et samarbeid med biolog Kjell Sandaas som tok en første befaring i evja i fjor høst. Nå i våres ble det funnet spissnutfrosk og mange eggklaser. Buttsnutfrosk ble også funnet, men det er spissnutfrosken som står på rød liste og er klassifisert som truet art. En befaring til er planlagt før endelig rapport kan utarbeides. Vi har dessuten vært pådrivere for at bygging av sykkelvei fra Svingen til Frostad (altså et stykke langs Rv. 172) i minst mulig grad skal skade dyrelivet i evja.

Arbeid for kollektivtrafikken

I mars i år hadde vi møte med Jo Inge Kaastad, rådgiver for person-tog i NSB. Vi fikk en orientering om arbeidet i samarbeidsgruppa for Kongsvingerbanen som Kaa-



Foto: Kjell Sandaas

Spissnutfrosken (*Rana arvalis*) er litt mindre enn den vanlige buttsnutfrosken, og har en tydelig spissere snute. Fargene er nokså lik vanlig frosk, men undersiden er mer ensfarget lys og skaper en kontrast til den mørk grå/brune oversiden.

stad leder på vegne av NSB. Vi fikk vite at satsing på togforbindelsen Kongsvinger-Oslo betinger at NSB får lov til å legge ned noen av småstasjonene langs banen. Vi orienterte om uutnyttede muligheter for Kongsvingerbanen i dag, spesielt som transportmiddel for ferier og fritid. Dette betinger imidlertid et kl 23.09-tog fra Oslo på hverdager og timesruter i helgene (nå er det to timer mellom hvert tog)!

Vi presiserte også at det er dårlig miljøpolitikk å ta fra noen et togtilbud for å gjøre det bedre et annet sted. Det er ikke akseptabelt å legge ned togstasjoner, og Svingen stasjon er spesielt viktig for trafikkavviklinga i kommunen vår.

Trygg skolevei

Naturvernforbundet har tidligere lansert ideen om ”sikre soner” på 4 km rundt alle skolene i Fet. Dette vil føre til at de fleste ungene kan gå og sykle, ikke bare til skolen, men også til fritidsaktiviteter og for å besøke venner. Dette er både sunt for ungene, og vil minske biltrafikken og dermed klimagassutslippene i kommunen vår.

På en skolevei-befaring ved Ridersand skole i juni i år med Fet

kommune, Naturvernforbundet og to velforeninger pekte vi på tiltak som kan gjennomføres for å gjøre skoleveien sikrere og minske gjennomgangstrafikken. Fet kommune kan spare mye penger på å legge ned noen skoleskysruter, men det betinger at foreldrene opplever skoleveien som trygg. Vi ble lovet at tiltak skal settes i verk i løpet av neste skoleår, slik at skoleveien skal være tryggere ved starten av skoleåret 2009.

Utbygging i Løkenåsen

Reguleringsplan for utbygging av Løkenåsen øst har vært behandlet i Fet kommune i flere runder og en revidert og noe modifisert utbyggingsplan ble behandlet og vedtatt i Fet kommunestyre nå i mai. Vi klager nå inn vedtaket om utbygging, og legger vekt på manglende kartlegging av naturområdet og problemer med både utslipp og trafikkavvikling i den svært bilbaserte utbyggingsplanen. Utbyggingen vil også føre til store og vedvarende konsekvenser for landskapet som vil være svært synlig fra vestsiden av Glomma og store deler av Romerike, ikke bare fra Fet kommune.

Bærekraftige Follo

Etter hvert som bilen og byen brer seg over alle grenser har man sett behovet for en markagrense også for Follomarka. Mange har samlet seg i et samarbeidsforum mellom frivillige organisasjoner i Follokommunene, som kaller seg Bærekraftig Follo. En informativ brosjyre de har kalt Follomarka for framtida, har tilflytt Grevlingen. Den viktigste saken for Bærekraftig Follo er opprettelsen av Follomarka med den samme lovbeskyttelsen som Osломarka. Follomarka strekker seg over de seks kommunene sydøst for Oslo: Nesodden, Frogn, Oppegård, Ski, Ås og Vestby. Det er instruktivt å se nærmere på forslaget på kartet.

Bærekraftig Follo er imidlertid opptatt av alle spørsmål som har med bærekraftig utvikling å gjøre, så som vern av dyrket mark, bevaring av biologisk mangfold, utarbeidelse av klima- og energiplaner, tilpasningen av ny E18 gjennom Follo og dobbeltsporet mellom Oslo og Ski. Oppfordringen til leserne av brosjyren er å melde seg inn i en naturvern- og friluftslivsorganisasjon – vi ser at NOAs aktive lokalag er involvert.

Brosjyren er utgitt med støtte fra Akershus fylkeskommune, og mer informasjon finnes på nettet www.follomarka.no

"Ellers er vi på Svartskog kjempestolte og glade for Svartskog landskapsvernområde som nå er en del av Verneplan for Indre Oslofjord vedtatt fredag 27. juni", jubler Helene Brennhovd som føler det som en skikkelig oppmuntring i strevet.

Løvenskiold saksøker NOA

Alle som ferdes i Løvenskiolds skoger i Osломarka har erfart at det er svært lite igjen av den virkelig gamle og spennende gammelskogen. Og disse er truet av hogst. Det er hevet over tvil at bevaring av gammelskogen er blant naturvernets aller viktigste formål, derfor NOAs sterke engasjement for vern av de gjenværende områdene "to the bitter end".

I polemikk med Løvenskiold blir NOA ofte beskyldt for ikke å bruke riktige tall og fakta. For å rydde vekk slike mulige misforståelser, har NOA bedt om å få tilgang til det materiale Løvenskiold har om disse områdene, som etter hans eget utsagn har liten økonomisk betydning. Hvor i terrenget disse gammelskogene er finnes på Løvenskiolds digitaliserte kart over hogstklasser. De kan skrives ut med noen tastetrykk. Det er alt NOA ber om på vegne av allmennheten, så vi ikke skal fortsette med å snakke forbi hverandre, som det påstås.

Vi har i Norge en miljøinformasjonslov. Den skulle gi NOA rett til å få utlevert denne informasjonen på en praktisk måte, det vil si som utskrift av kartene, og ikke bare som gjennomgåelse på Løvenskiolds dataskjerm. Men Løvenskiold nekter. NOA fikk i februar enstemmig medhold i klagenemnda for miljøinformasjon i kravet om utlevering av kartfestede opplysninger om gammel naturskog på Løvenskiolds eiendom. Siden klagenemndas vedtak ikke kan påklages, er Løvenskiolds eneste mulighet for å forhindre innsyn å saksøke NOA, og prosedere på at kartgrunnlag ikke er inkludert i begrepet miljøinformasjon. Etter pålegg fra Oslo Tingrett er også staten saksøkt, men regjeringsadvokaten anser ikke staten som part i saken.

Saken er berammet for Oslo Tingrett nå til høsten, og for NOA prosederer vårt medlem advokat Nikolai Norman.



Foto: Helene Brennhovd

Vern av dyrket mark og lauvskog er viktig.

Oslo Vei vil ikke gi opp Huken

av Kirsten Berrum

I Grevlingen nr. 2, 2006 ble det informert om Huken pukk- og asfaltverk som ligger i sydenden av Lillomarka, helt inn til bebyggelsen. NOA sluttet seg til beboernes og lokalpolitikernes protester med opprop mot utvidelsesplanene, og under motto "ja til Marka – nei til Huken" ble det samlet ganske mange underskrifter. Man krevde at utvidelsesplanene skulle skrinlegges og driften av pukkverket avsluttes for godt.

Enda mer omfattende planer
Imidlertid har Oslo Vei (kommunalt foretak som driver Huken) foreløpig ikke latt seg påvirke av dette. De har i stedet nok en gang utarbeidet nye forslag, hvilket burde tilsi en ny høringsrunde! Foreslått driftstid er nå økt til 2060 (mot 2051 i fjorårets forslag), videre ønsker man nå å gå enda 13 meter dypere ned, hvilket vil føre til at bruddet vil ligge 45 meter lavere enn bunnen av Steinbruvannet (Groruddalens mest brukte badevann) og 27 meter lavere enn bunnen av Breisjøen, som bare er 150 meter unna. Breisjøen er idag drikkevann, men er planlagt frigjort for friluftsliv. Dette vil ifølge eksperter føre til stor fare for lekkasje fra vannene, drenering av nærliggende myrer og bekker, og av grunnvannet generelt. Den planlagte tunnelforbindelsen vil kunne forårsake lekkasjer fra det biologisk verdifulle Røverkollen/Ravnkollenområdet (også dette iflg. NGU). Disse lekkasjefarene ser ikke ut til å være tatt med i planprogramforslagets Risiko- og Sårbarhetsanalyse.

Salg av Huken?

Man kan spørre seg om utvidelsesplanene nå kjøres fram med slik styrke fordi man ønsker å øke Oslo Veis verdi med tanke på salg eller privatisering? Drifts- og leieavtalen med kommunen går ut 1.

januar 2011. Nåværende konseksjon går ut i 2021. Gjeldende reguleringsplan (fra 1973) sier at utvinningsområdet ikke skal utvides ytterligere. Huken pukkverk har dessuten hele tida blitt drevet i strid med vilkårene, i og med at man bevisst har droppet gradvis gjenyfylling av bruddet. Det hevdes nå fra Oslo Vei at dette ikke har vært mulig, men det sto eksplisitt i konsesjonsavtalen fra 1973.

Interessant har det også vært å studere Oslo Veis reklamebrosjyrer som skal vise utvidelsens fortreffeligheter. Kartet ser ut til å ha blitt flittig manipulert i Photoshop. Vi har ihvertfall fått en stor skogteig over området der Breisjøen ligger nærmest bruddet, kopiert fra østsiden av Steinbruvann, noe som kanskje ikke er så lett å oppdage for en stresset kommunepolitiker med manglende lokal kjennskap. "Vitenskapelige" begrunnelser for

basaltens (som utvinnes i Huken) uovertreffelighet kontra porfyr er ikke dokumentert.

Markalovens nødvendighet

Da markaloven var oppe i bystyret ifjor foreslo byrådsavdeling for miljø og samferdsel i sin høringsuttalelse å justere markagrensa i forhold til Huken. Også dette viser hvor ivrig byrådet er på å få utvidelsesplanene i boks. Men dette forslaget ble heldigvis nedstemt. Da ble det dessuten vedtatt at store deler av utvidelsesområdet skal vernes med henblikk på friluftsliv! Hukenområdet ligger i sin helhet innenfor dagens markagrense. Det var nettopp hensynet til friluftsinnteressene som i 1973 lå bak miljøverndepartementets begrunnelse for å forhindre ytterligere utvidelse av Huken pukk- og asfaltverk. Dette er ikke mindre aktuelt idag! Man skulle derfor tro at 100-meterskogen vår og inngangsporten til Lillomarka nå var reddet. Likevel er dette fremdeles en "ikkesak" i media utenfor lokalpressen, og så vidt vi vet har verken Ap, Høyre eller KrF tatt endelig standpunkt mot utvidelse/for avvikling av pukkverket. Dette betyr at kampen vår ennå ikke er vunnet. Derfor er det fremdeles nødvendig med støtte fra alle natur- og friluftsganisasjoner.



Oslo Vei vil sprengre seg innover i Lillomarka!

Foto: Kirsten Berrum

Kampen om Holmenkollen nasjonalanlegg

av Eystein F. Husebye, leder av Naturvernforbundet i Oslo Vest

Da utbyggingen i Holmenkollen og Midtstuen ble lagt ut på høring våren 2007 krevde vi straks full konsekvensutredning av prosjektet. Planene viste et gigantisk naturinngrep. Anleggene ville utradere naturen i området. Terrenget ville bli erstattet med utsprengte og masseforflyttede arealer helt ned til Midtstuen stasjon, med tilhørende avskoging. Fullt så galt gikk det heldigvis ikke. Ved avstemmingen i bystyret før jul i fjor, stemte bare Arbeiderpartiet for full utbygging etter planene for Holmenkollen Fyr. De øvrige partier stemte for et billigere forslag. Holmenkollbakken blir nå ombygget til en moderne, mindre storbakke. Normalbakken legges til Midtstuen. De verste naturødeleggelsene var dermed avverget. For noen av de politiske partiene var naturvern et argument under stemmegivningen. De hadde hørt på oss. Vi hadde nådd frem til beslutningstagere i bydelsutvalg og i Rådhuset. Vårt krav om konsekvensutredning ble imøtekommet av prosjektledelsen.

Bystyret innstilte likevel ikke på den beste utbyggingen overfor Byrådet. Det klart beste alternativet som var blitt utredet til da, viste en ny storbakke i Midtstuen, og en bevart Holmenkollbakke som normalbakke. Vi lobbet for dette alternativet i lokalpressen og overfor beslutningstagere. I dokumentene ble dette betegnet alternativ 2 (mens det var alternativ 3 som ble valgt). I et åpent brev til Byrådet fremholdt vi sterkt at alternativ 2 var best:

- Fordi denne utbyggingen er best tilpasset naturen og proporsjo-

nene i Holmenkollen. Den bevarer det beste ved dagens anlegg, og tilfører anlegget moderne infrastruktur på en skånsom måte.

- Storbakken, på den andre siden av Holmenkollveien, bygges ned i terrenget. Den blir omgitt av innplantet ny skog. Det gjør anlegget bedre sikret mot vær og vind. Storbakken blir et flott tilskudd til nasjonalanlegget. Sportslig sett klart det beste alternativet.

- Alternativ 2 gir tilnærmet massebalanse, i motsetning til de andre alternativene. Dette betyr mye mindre anleggstrafikk og CO₂-utslipp.

En gjennomgang av innstillingen fra Byrådet med vedlegg avdekker dessuten at alternativ 2 koster mindre, er best utredet, gir minst risiko for kostnadsoverskridelser, gir en fullverdig storbakke, gir best vind- og værforhold for hopperne, gir størst fleksibilitet for senere endringer av storbakken, gir best forhold for langrenn og skiskyting, gir størst fleksibilitet for sommerbruk i anleggene, gir gjenåpning for turister etter ett års anleggsdrift, gir bedre trafikk-avvikling, gir best forhold for god TV-produksjon i stor bakke – og er best tilpasset FIS' miljømanifest for Ski-VM.

Byrådet velger alternativ 3 fordi FIS har gitt signaler om at en ombygging av Holmenkollbakken kan godtas. Byrådet frykter at en reforhandling av kontrakten for å kunne legge storbakken i Midtstulia vil forsinke prosessen så mye at Oslo kan miste VM.

Naturvernforbundet stiller seg uforstående til at FIS vil gå imot

en løsning som både gavner idretten og miljøet, og som vil bidra til et mye mer smidig VM-arrangement. Vi mener det var feil av Byrådet ikke å velge alternativ 2.

Vår e-postutveksling med generalsekretær Sarah Lewis i FIS i de hektiske dagene før jul i fjor, ga ikke støtte for påstanden om et ultimatum fra FIS om å velge alternativ 3.

Jan Erik Vold er i Dagsavisen 28. juni i år inne på dette. Han skriver at "krefter innen det norske og internasjonale skiledermiljø mente om Midtstulia-planen at Holmenkollbakkens betydning som symbol og tradisjonsbærer ikke ble ivare tatt". Hans analyse er at Oslo bystyre ble bløffet internasjonalt og skremt nasjonalt til å legge den utvidete storbakken til den dårligst egnede plassen. Landslagsjef Clas Brede Bråthen trakk seg fra byggekomiteen i Holmenkollen, og den tidligere storhopperen Espen Bredesen har gått sterkt mot en ny storbakke i Holmenkollen. Vi tror Jan Erik Vold har gjort en korrekt analyse.

Vannuttaket

Mindre påaktet, men svært alarmerende, er konsesjonssøknaden om et femdoblet vannuttak fra Sørkedalselva via Tryvann Alpinanlegg ned til Holmenkollen/Midtstuen via Øvresetertjern. Tjernet skal demmes opp 10 cm, for å sikre vann til snøkanoner i nasjonalanlegget. Den naturlige isleggingen av Øvresetertjern om vinteren vil mest sannsynlig opphøre på grunn av vanngjennomstrømmingen. Hele prosjektet er et gigantisk naturinngrep, og totalt meningsløst. Friluftsetaten har

gått mot prosjektet. Vi har påvist at det verken er reguleringsmessig dekning for en sterk utvidelse av Tryvann Vinterpark, slik konsekvensøknaden må forutsette, eller behov for økt vanntilførsel til Holmenkollen. Det er nok vann i bakkens eget nedslagsfelt for drift av snøkanoner i nasjonalanlegget.

Vi har dessuten, med støtte fra Skiforeningens driftansvarlige for snøproduksjon i Kollen, påpekt gjentatte ganger at med det klima vi nå har fått, må det satses på lukkede produksjonsmetoder for snø i Holmenkollen. Slike anlegg kan lydisoleres og påvirker ikke lokalmiljøet med froståke. De bruker riktignok noe mer energi enn konvensjonelle snøkanoner, men virkningsgraden er mye høyere. Totalt vil forskjellen i energibruk derfor bli utjevnet. Tiden vil vise hvor mye naturvern som blir innbakt i nasjonalanlegget. Vi arbeider videre med saken.

TRE NYE NATURKART

Nå har det kommet tre nye naturkart, for henholdsvis Svartdalen, Østensjø og Akerselvas nordre del. På NOA har vi nå til sammen ti slike naturkart med informasjon og inspirasjon til naturperler i byen og nærmiljøet.

Naturkartene viser mange muligheter for spennende turer – se og lær hvor mye spennende som finnes i nærmiljøet ditt! Her finner du informasjon om ulike typer natur, om planter og dyr, og i enkelte hefter også om geologi og kulturminner. Heftene er laget med støtte fra Oslos bydeler og er utarbeidet blant annet for bruk i skolen, men er noe også mange andre vil ha glede av.

Turveier og vassdrag skal følges ad

En gledelig melding til alle turvei-entusiaster: Gjennomslaget for turveigjennomgangen i jernbanefyllinga ved Maria Dehli vei mellom Grorud og Haugensstua jernbanestasjoner ble ferdig i pinsen! Jernbaneverket og Friluftsetaten fikk til et prisverdig og enestående samarbeid. Arbeidet startet på fredag før pinse, man hadde 40 timer på seg, med togstopp(!), til å grave ut og sette inn disse digre rørene som tåler 100 tons trykk. Dermed er turvei D10 i bunnen av Groruddalen et vesentlig skritt nærmere opparbeidet sammenheng. Litt dandering gjenstår, så kan du gå bilfritt langs Alna fra Nedre Kalbakkvei og Alnaparken, og fortsette langs Fossumbekken/Tokerudbekken fra Grorud til Rommensletta og Gjelleråsmarka.

Neste bøyg for Alna-turveien er

naturligvis åpen elv og turveipassasje forbi Godsterminalen fra Nedre Kalbakkvei til Alnabru. Planene er der og også viljen ganske høyt opp i systemet. Og ikke bare det – muligheten for en turveipassasje langs elveløpet under jernbanen fra Fagerlia nedenfor Bryn til Svartdalsparken er også klarlagt. Ikke dårlig. Men det skjer noe andre steder også; Oslo og Bærum kommuner prosjekterer nå sammen et gjennomslag i Jarfyllinga, steinfyllingsbroen som fører Bærumsvveien, Jartrikken og t-banen over Lysakerelva! (Denne redaktør og Lysakerelvas Venner har vært med på en håndfull befaringer bare dette året.) Det vil si at vi kan få en sammenhengende turvei langs hele Lysakerelva fra Sollerud til Bogstad uten å måtte gå høyt oppom Vollsveien på Jarsiden



Bare få dager etter var disse rørene på plass!

Foto: Karsten Sølve Nilsen

eller ta av fra elven langt nede og gå opp på villaveiene på Øra-siden.

Tilpasset Byøkologisk program

Elvene og bekkenes løp mot fjorden i Oslo-området gjør dem til naturlige ledetråder fra omegnen mot byen. Ved at turveiene følger vannveiene får vi et trafikkmønster for bilfri forbindelse som passer meget godt inn i Oslos bybilde. Dette blir godt tatt vare på i byrådets vedtak i Byøkologisk program om å "skape sammenhengende grøntdrag langs elvene fra marka til fjorden" og gjøre disse tilgjengelige for allmenn ferdsel. Der ved etableres kortest mulige trafikkfrie forbindelser for gående og syklende mellom byen og omegnen, som samtidig gir gode blågrønne naturopplevelser underveis. I dette systemet blir turveiene langs de største elvene hovedferdselsårene til og fra byen. Ute i omegnen vil forgreningene av sidebekker danne det naturlige nettet for tverrgående forbindelser. Der hvor sidebekker kan åpnes, bør de derfor få turveifølge.

I arbeidet med å oppfylle dette viktige byøkologiske målet gjenstår fremdeles en god del arbeid for å skape sammenhengende forbindelser, blant annet i forbindelse med bitvise gjenåpninger av vannveiene. Her er det viktig at planleggere og utbyggere jobber sammen om skape helhetlige miljø- og funksjonsmessige løsninger som samtidig oppfyller kravene i Byøkologisk program.

Oslo Elveforum slåss for byens bekker og elver, Oslo og Om-land Friluftsråd for turveiene. Og NOA samarbeider tett med begge.

Nytt lovverk for motorferdsel i utmark

av Jan Olav Nybo, fagsjef naturforvaltning i Turistforeningen

Regjeringa vil truleg legge fram forslag til ny motorferdsellov med forskrifter i løpet av hausten. Men det er relativt stort sprik internt i regjeringa; frå Senterpartiet som vil liberalisere dagens lovverk og blant anna tillate fritids/rekreasjonskøy-ring, til SV og delar av AP som vil stramme inn lova.

Bakgrunn

Dagens lovverk for motorferdsel i utmark og vassdrag (frå 1977) har, med unntak av Finnmark og Nord-Troms, eit generelt forbod mot fritids/rekreasjonskøy-ring i utmark, men der køyring i samband med oppsyn, kontroll, redning, nærings- og nyttekøy-ring har automatisk unntak frå forbodet, og der det i tillegg er mogeleg å søkje dispensasjon for ulike typar køyreformål. Trass i dette relativt strenge regimet har talet på snøskutarar og barmarkskøyretøy (ATV) eksplodert. Samtidig auker omfanget av både lovleg og ulovleg køyring jamnt og trutt, og kommunane godkjenn om lag 90 prosent av dispensasjonssøknadane.

Vi ser òg, særlig i delar av landet med liberale haldningar, at kommunar opererer på kanten av og delvis utanfor lova, ved å gi løyve til køyring for formål som ikkje følgjer av lovverket. Vi har òg registrert at enkelte politi- og lensmanns-etatar har haldningar til motorferdsel i utmark som er på tvers av regelverket. Vi står derfor ovafor ei formidabel utfordring når det gjeld å hindre ytterligere utgliding av lovforklaring og praksis, og på sikt klare å stramme inn omfanget av køyring. Samtidig er det ingen tvil om at det må ei mobilisering til for å endre haldninga til motorisert ferdsel i utmark, for

å sikre stillheit og ro, enkelt friluftsliv, urørt natur, sårbart dyreliv og respekt for eit lovverk som er særskilt viktig for den norske friluftslivskulturen i framtida.

Forsøksprosjekt

Åtte kommunar vart i år 2000 invitert til eit prosjekt der formålet var å forvalte motorferdsel i utmark etter plan- og bygningslova, og der delar av motorferdselslova var sett til side. Dei viktigaste måla i prosjektet vart ikkje nådd. Den totale støy- og trafikkbelastninga vart ikkje redusert, blant anna fordi kommunane innførte nye køyreformål. Omfanget av køyring i dei mest sårbare områda vart ikkje redusert til eit minimum. Alle aktuelle interesser var ikkje tatt like godt vare på i planprosessane; blant anna var natur-, miljø- og friluftslivinteressene dårlig representert samanlikna med til dømes skuterinteresser.

Da forsøksprosjektet var offisielt avslutta, tok daverande miljøvernminister Knut Arild Hareide initiativet til prosjektet Motorferdsel og samfunn (MOSA) for å skaffe eit best mogeleg kunnskapsgrunnlag, avdekkje interessekonfliktar og få råd og anbefalingar om motorferdselspolitikken framover. Hans initiativ tok utgangspunkt i ein sterk vekst i motorferdsel med aukande støyproblem, at altfor mange dis-

pensasjonssøknader vart innvilga av kommunane (90 %), at barmarkspraksisen særlig i Finnmark ikkje hadde blitt strengare, og at det vart lagt altfor lite vekt på leigekøyring. Han signaliserte behov for eit nytt regelverk og strengare praksis.

Motorferdsel og samfunn

Prosjektet Motorferdsel og samfunn (MOSA) kom med klare anbefalingar om å bidra til redusert køyring på barmark, sette i verk tiltak for å redusere omfanget av løyper i Finnmark, foreslå sanksjonar mot kommunar som ikkje følgde lovverket samt styrke oppsyn og strafferegimet for å få bukt med ulovleg køyring.

Mange i MOSA støtta òg dagens forbod mot rekreasjonskøyring, og bad om eit klarare regelverk med mindre rom for skjønn/dispensasjon (gråsoner), større vekt på leigekøyring og klarare skilje mellom nærings/nyttekøyring og fritidskøyring. Samtidig var det tydelige signal i utvalet om å utvide nytte/næringsomgrepet til òg å omfatte utmarksbasert næring.

Forslag til nytt lovverk

På bakgrunn av generell erfaring med dagens lovverk, resultatane frå forsøksprosjektet og anbefalingane i MOSA la Direktoratet for naturforvaltning (DN) eit utkast til nytt lovverk ut på høring i juni i fjor. Hovudinnhaldet her var eit strengt regime med fortsatt nei til fritids/rekreasjonskøyring, nei til å utvide næringskøyringa og pålegg om at alle kommunar må utarbeide motorferdselsplanar samt etablere leigekøyringsordning. DN fjerner òg moegelegheiten til å opprette isfiskeløyper for snøskuter, som i stor grad har fungert som rekreasjonsløyper. Friluft-, naturvern- og næringsorganisasjonene støtta hovudtrekka i for-

slaget, men ville utvide næringskøyring til òg å gjelde næringsmessig jakt, fangst, fiske og turisme.

10. mars i år kom DN's tilråding til Miljøverndepartementet, der dei vidarefører hovudtrekka i høyringsforslaget, men lar kommunane, ikkje fylkesmannen, avgjere søknader om næringskøyring utanom jord/skogbruk (utmarksnæring) og køyring for funksjonshemma (med fylkesmannen som ankeinstans). Òg kravet om separat omsetning på utmarksdelen på minst 50.000 kroner trekkast; det er nok at gardsbruket/tiltaket totalt sett er momspliktig. Transport av ved og virke blir òg definert som tradisjonell næring.

Vurdering av DN's tilråding

DNT er i stor grad nøgd med DN's tilråding, og meiner det er lagt eit godt grunnlag for å få kontroll med og på sikt redusert omfanget av motorferdsel i utmark og vassdrag. Vi vil særlig peke på kravet om å opprette ordningar for leigekøyring og å utarbeide kommunale motorferdselsplanar for å regulere lovleg køyring. Vi støtter òg forslaget om å fjerne moegelegheiten til å opprette isfiskeløyper. Det er òg positivt at det blir foreslått strengare sanksjonar ved ulovleg køyring, og at Statens Naturoppsyn får utvida fullmakt til å drive oppsyn og gi pålegg.

Vi meiner likevel at forslaget i for stor grad regulerer og kompliserer næringskøyring knytt til naturbasert bruk og utnytting av utmark.

Forslaget går ikkje langt nok når det gjeld å regulere bruk av luftfartøy (flyginga), og har for svake sanksjonar mot ulovleg køyring. Vi sakner òg forslag om konsekvensordningar for omsetning og bruk av snøskuter og ATV.

Viktige moment ved regjeringas arbeid med lovforslaget

Både DNT og dei andre friluft-, naturvern- og næringsorganisasjonane ser det som heilt avgjerande at forbodet mot rekreasjons/fritidskøyring blir vidareført. Dersom dette prinsippet blir tatt ut av lova vil vi fort få Finnmarks-tilstandar i resten av landet, og dette blir i praksis umogeleg å reversere.

Samtidig er det viktig at MD viser litt fleksibilitet og romslegheit når det gjeld innføring av leigekøyringsordningar, slik at kommunane får moegelegheit til å ta lokale omsyn. Der til dømes hyttene ligg spreidd er det kanskje ikkje hensiktsmessig å presse gjennom bruk av leigekøyrar. Da er det meir praktisk at kommunen gir dispensasjon for køyring, men med krav om føring av køyrebok. Òg når det gjeld næringskøyring (jakt, fangst, fiske, turisme) meiner vi MD bør vere romslege, men ikkje opne for persontransport og snøskutersafari. På sikt må òg løypenettet i Nord-Troms og Finnmark reduserast kraftig, men det bør skje etter ein regional prosess der alle aktuelle partar blir tatt med.

Sjølvsagt om presset i Oslo og Akershus for fritidskøyring med snøskuter i dag er lite, kan det bli veldig stort dersom lovverket blir liberalisert, og det til dømes blir opp til den enkelte kommune å avgjere om den skal opne for fri køyring eller ikkje. Med den store befolkninga vi har, og med god økonomi blant folk, kan det bli meir attraktivt å kjøpe snøskuter for blant anna å kome seg til hyttene i Marka vinterstid. Derfor er eit restriktivt lovverk òg veldig viktig for friluftsliv og naturverdiar i Oslo og Akershus.



Jørgen Stubbesitter

Zorbas dans

Mange har lest Niko Kazansakis roman om mannen som levde i nuet og danset på stranden, hadde omsorg for sine medmennesker og ellers involverte seg i fantasifulle prosjekter som sin frende August oppe i Pollen. Ennå flere har kanskje sett filmen med Anthony Quinn, Alan Bates og Irene Papas.

Atter rusler jeg rundt oppe ved Lauvtjern. Det er en iskald dag i desember, men så vakker med kaskader av hvitt rim på trærne. En av de sjeldne førjulsvintrene med kraftig barfrost og helt uten sne på våre kanter. Tæla begynner å stikke dypt, så rosene og spurvene sliter fælt. Isen har begynt å legge seg på pyttene med de merkelige tegninger og strukturer bare krystallforskere kan forklare. Min kjære turkamerat, naboens puddeltsipe Leika, har den viltre glede av å trampe og knuse den tynne isen.

Igjen tumler jeg (litt avslappet) med de store spørsmål vi ikke finner svar på. Livet er meningsløst, sa Zapffe: "Fjellklatring er like meningsløst som livet selv." Down to basic: Artenes bestemmelse er å formere seg. Det er ikke så lett å se visdommen i det når vi er den eneste arten det påviselig er mer enn nok av. Kanskje med unntak av myggen. Fuglene som samler seg i flokk over mitt hode litt varmere dager er ikke enige, de ser frem til våren – de ville heller si loppene. Og sauene ville si ulvene. Økologisk tenkt burde jeg begå selvmord. Med samme begrunnelse som vi skyter rødrev for at fjellreven skal få plass. Økofilosofisk tenkt har jeg imidlertid like stor rett til å leve som for eksempel Leika, men verken større eller mindre. Og like stor rett til å danse på stranden – eller mele min egen kake, om jeg så skulle ønske det.

I mellomtiden – hvor nær kan jeg komme null-utslipp?

Vi høres av.

Sett og sakset*

Die Umwertung aller Werte

Jeg er glad vi ikke hadde så mange sosialøkonomer i 1945. Da hadde vi vel ikke hatt råd til å gjenreise Finnmark. Odvar Nordli (tidl. statsminister) i et NRK-fjernsynsprogram om ham på 1.mai-dagen 2008

Hva med lavteknologi og høybiologi?

I rapporten fra Lavutslippsutvalget (NOU 2006:18) er ordet fotosyntese nemnt éin gong, i ein teknisk samanheng. Ordet teknologi er brukt meir enn 300 gonger. Rapporten står for nullkompetanse når det gjeld biologi og natur, meiner eg.

Forstkandidat Trygve Refsdal i Dag og Tid 25. april 2008

Den vanskelige nye dyrevelferdsloven – det skal ikke være lett

Formålet med loven er å fremme dyrevelferd og respekt for dyr (§1). Departementet ønsker ikke (...) å gi opphav til en diskusjon om dyrs rett til liv.

Landbruksdepartementets høringsnotat om dyrevelferdsloven. Hentet fra NOAHs ark, magasinet for dyrs rettigheter nr 1 2008

Det norske Skogselskap sliter økonomisk, men...

Dagens fokus på klimaendringer og skogens betydning i denne sammenheng er vel det beste eksempelet på at Skogselskapet har en gylden anledning til å komme på offensiven med hensyn til skogens muligheter og positive påvirkningskraft.

Adm.dir. Trygve Enger i tiltredelsesintervju i Norsk Skogbruk 5.2008/Skog og Miljø 2.08

Naturvernets eneste sjanse. Bakenfor Hagas bygge og stabbur

Det moderne, demokratiske samfunnet er vanskeligere å organisere enn samfunn der diktatorer, konger eller føydalherre gjør som de vil. Det gjør at demokratiers regelverk blir komplisert. Ingenting tyder på at vi lider alvorlig overlast i Norge av den grunn. Likevel har det festet seg en forestilling om at vi har et fryktelig byråkrati her i landet. Det er ikke sant.

Tone Gravdal i Morgenbladet nr 25, juni 2008

Er dette en som evner å se langt nok?

Noen drar over bekken etter vann. Andre vurderer å bygge om Glittertind til en romslig familiehytte.

Preben Tranberg i =Oslo juli 2008

*For ordens skyld, overskriftene er redaktørens

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Finn Otto Kvillum, Pb 252, 1319 Bekkestua, 67542375, 90579532, ott-kvil@online.no
Naturvernforbundet i Fet:	Liv Grøtvedt, Rovenveien 47, 1900 Fetsund, 63885210, 92097204, ligroetv@online.no
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, gretetrond@online.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Steinar Myrabø, Granerud, 2034 Holter, 91657691, smyrabo@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Årnes, 63903193, 92463277, marifro@online.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schølborg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66911437, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Oppegård:	Gunnar Larsen, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66802120, g.unni@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Sverre Solberg, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 63812145, 95998790, solsver@online.no
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupestein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Eirik Selmer-Olsen, Kolsåsveien 5, 1555 Son, 64959324, 48001278, eiselman@online.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 64963999, 98849397, helerk@start.no
Studentlaget i Ås:	Victoria Maria Kristiansen, Pb 623, 1432 Ås, victoria.kristiansen@student.umb.no
Østkanten Naturvernforbund:	Bodil Motzke, Lindbäckv. 23F, 1163 Oslo, 22673177, 40497909, ostkanten@naturvern.no
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Heidmarie Evensen, Krusesgt. 5A, 0263 Oslo, 40856024, jmanders@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

AURSKOG-HØLAND: Yvonne Ødegaard, Nannestadgata 1, 2000 Lillestrøm ENEBAKK: Kjell Arild Ødegård, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebakk, 47382810, tobjoelo@online.no FROGN: Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943 NITTEDAL: Hilstrud Hemmersbach, Gamle Trondheimsv. 39, 1481 Hagan, 67079544, hilstrud.hemmersback@c2i.net RÆLINGEN: Tom Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, 63839835, tbengt@broadpark.no SØRUM: Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933

Vår utsendte grevling har sørget for å gjøre seg lokalkjent i byens antikvariat

Fra allfar og kongevei

Christian Eitrem omtaler en av H.O. Christophersens klassikere

Forfatteren vil særlig være kjent for sine bøker om Krokskogen. Denne gang tar han oss med på mer vidtfnvendende vandringer. Åsene omkring Christiania var for noen hundre år siden gjennomskåret av et nett av urgamle "allfar" og kunstferdig anlagte "kongeveier" som strålte ut fra fjordbotnen ved nåværende Oslo. Vi vandrer sammen med gående og ridende, med konger og amtmenn, med krigsmenn og stimenn, med plankekjørere og driftekarer, med bønder og skreppekarere, med tiggere og fanter.

Vandringene går over Gjersjøen og ned mot Onstadsundet, gjennom Groruddalen og over Bakåsen og Gjelleråsen. Vestover til Steinskogen og forbi Bærums Verk, og over Lierskogen til Bragernes og på "Sølvpostveien" til Kongsberg. Underveis skapes det forståelse for betydningen av å redde restene av dette sti- og veinettet fra å måtte vike for å imøtekomme krav til ny infrastruktur og nye boligstrøk med tilkomstveier. Aftenpostens anmelder hevder at kulturlandskapet knapt har hatt en dyktigere og mer beåndet forsvarende enn ham.

På Oslos vestkant bodde "fine mennesker" og på østkanten "bra folk". Det ble også sondret mellom "kjørende" og "gående". Folk med status kjørte. De som tok bena fatt, fant imidlertid en form for balanse med seg selv. De stabiliserte seg, ifølge forfatteren. Pionerene i vårt åndsliv var ofte vandringsmenn, som Asbjørnsen og Moe, Vinje, Eilert Sundt og Garborg. Slik skaffet de seg kjennskap til de skiftende forhold i vårt vidstrakte land.

Fra Gjelleråsen hylles skogens stillhet: Det er en tyst skog vi er i. Ingen bekker, ingen vind. Bare gjøkens gal lyder gjennom skogen. Og ringduen klager, sårt og hest. Men det forhøyer bare stillheten. En kunne tro seg langt borte, i Schwarzwald et sted, og ikke i Norge. Men i syd ligger Ryenbergene med en svart og nesten truede åsrand, og minner oss om at det tross alt er vårt eget land vi er i. Og folkets og rikets fortid ligger utbredt for oss som et historisk lappeteppes.

H.O. (som forfatteren var kjent som) fryktet at vi ennå ikke hadde sett den overhengende fare som truet kulturlandskapet vårt, både dets store strekk og dets eien-dommelige detaljer. Den rene natur og kulturlandskapet utgjør ofte en bevaringsverdig helhet. "Det fins også områder hvor naturen i karsk villskap har fra-bedt seg enhver menneskelig innblanding. Disse områdene må vi verne om. Men la oss ikke glemme den fine syntese av kultur, arbeid og ånd som det sterkt skiftende norske kulturlandskap står for."

Skogstien er skogens adelsmerke: Av dyr og mennesker er den fra Arilds tid tråkket inn i skogens struktur. Stien var før skogens smil og rynke, meddelsom og uut-grunnelig. Seklers bondehugst gikk hen over den uten at den gav seg mine av å forsvinne. Men i dag forsvinner den, særlig i de store hugstflater som ofte dreper den effektivt.

Et gledelig tegn i tiden er den eksplosive interessen for naturvern (sett ut i fra den "grønne bølge" tidlig på 1970-tallet). "Likevel er vi ikke kommet stort lenger enn til å reise spørsmålet. Det er langt frem til tilfredsstillende handling. Lokale økonomiske interesser blir berørt, både kommunale og private. På sitt nåværende stadium er naturvernet mer et riksansliggende enn et distrikts-anliggende."

Og 35 år senere er det en kjensgjerning at fortsatt sperrer det lokale selvstyret for høyst nødvendige verneiltak, og det gjelder så vel i urbane områder som i distriktene. Aktverdige naturperler blir uten skrupler bitvis beskåret.

Samfunnsvitenskapelig er forfatteren mest kjent for sine biografier over filosofene Marcus Jacob Monrad og Niels Treschow, samt folkelivsgranskeren Eilert Sundt. Han var en aktiv motstandsmann under okkupasjonen, og tilhørte ledelsen i Hjemmefronten.

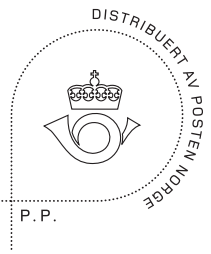


H. O. Christophersen
Fra allfar og kongevei
 Glimt fra gamle dagers vandre- og reiseliv
 Illustrert, innbundet
 Oslo 1973

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

B

NORGE



P. P.

UNIPUB



BREDO BERNTSEN OG SIGMUND HÅGVAR (RED.)

NORSK NATUR – FARVEL? EN ILLUSTRERT HISTORIE

Bredo Berntsen og Sigmund Hågvar
(red.)

Norsk natur – farvel? En illustrert historie

I boka tegner forfatterne et bilde av den svinnende norske naturarven, samtidig som de viser at det finnes flere løsninger for å sikre og bevare Norge som Europas grønne hjørne.

«Et kampskrift som virkelig kommer til rett tid, og som fortjener vid og bred debatt.» *Erik Solheim, God morgen Norge, TV2*

«Du kan ikke se denne boken og forbli urørt.»

Bjørn Gabrielsen, Dagens næringsliv

ISBN 9788274773134
276 s. ill. / 369,- / I SALG

www.unipub.no